

सूर्योदय नगरपालिकाको स्थानीय सडक व्यवस्थापन, संचालन तथा नियमन सम्बन्धी ऐन-

२०७८

प्रस्तावना :-सर्वसाधारण जनताको यातायातमा सहज सुविधा तथा कृषि उत्पादित बस्तुहरूको नगद-प्रभावी रूपमा ढुवानी गर्न, नगरस्तरीय सडकहरूको वर्गीकरण गरी तिनीहरूको निर्माण, संभार, विस्तार, सुधार र सडक क्षेत्रको व्यवस्था, संरक्षण, दिगो प्रयोग गर्नका लागि आवश्यक कानुनी व्यवस्था गर्न वाञ्छनीय भएकोले, नेपालको संविधानको धारा २२६ तथा स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन २०७४ को दफा १०२ बमोजिम सूर्योदय नगरपालिकाको नगरसभाले यो ऐन बनाएको छ।

परिच्छेद-१

प्रारम्भिक

१. **संक्षिप्त नाम र प्रारम्भ :**(१) यस ऐनको नाम "सूर्योदय नगरपालिकाको स्थानीय सडक व्यवस्थापन संचालन र नियमन सम्बन्धी ऐन २०७८" हुनेछ ।

(२) यो ऐन तुरुन्त प्रारम्भ हुनेछ ।

२. **परिभाषा :** विषय वा प्रसङ्गले अर्को अर्थ नलागेमा यस ऐनमा,

क) "प्रमुख" भन्नाले सूर्योदय नगरपालिकाको प्रमुखलाई सम्झनु पर्छ ।

ख) "उपप्रमुख" भन्नाले सूर्योदय नगरपालिकाको उपप्रमुखलाई सम्झनु पर्छ ।

ग) "नगरपालिका" भन्नाले संविधान बमोजिम स्थापना भएको सूर्योदय नगरपालिकालाई सम्झनु पर्छ ।

घ) "कार्यपालिका" भन्नाले नगरपालिकाको कार्यपालिकालाई सम्झनु पर्छ ।

ङ) "सभा" भन्नाले यस सूर्योदय नगरपालिकाको नगर सभालाई सम्झनु पर्छ ।

च) "तोकिएको" वा "तोकिए बमोजिम" भन्नाले यस ऐन बमोजिम बनेको नियमावलीमा तोकिएको वा तोकिए बमोजिम सम्झनु पर्छ ।

छ) "उपभोक्ता संस्था" भन्नाले पूर्वाभार सडक सेवावाट लाभ प्राप्त गर्ने समूह वा सामूदायिक संस्थालाई सम्झनु पर्छ ।

ज) "अमानत" भन्नाले ठेक्कामा नलगाई स्थानीय सरकार आफैँले सिधै सम्पन्न गर्ने विकास निर्माण कार्य वा सेवा सम्बन्धी कार्य सम्झनु पर्छ ।

झ) "स्थानीय सडक" भन्नाले सूर्योदय नगरपालिका भित्र रहेको शहरी सडक, ग्रामिण सडक, बाह्रमासे सडक, हेलिप्याड, पर्यटकीय पदमार्ग, झोलुङ्गे पुल, मोटेरेबल पुल, आकाशे पुल, पैदल पुल, कल्बर्ट, केवलकार आदि पर्दछन् ।

परिच्छेद-२

स्थानीय यातायात

३. **नगर स्तरीय यातायात गुरुयोजना:**(१) नगरपालिकाले आफ्नो क्षेत्र भित्र यातायात व्यवस्थापनको लागि नगर स्तरीय यातायात गुरुयोजना वा एकिकृत नगर यातायात विकास योजना तयार गर्नेछ ।
४. **स्थानीय सडकहरूको वर्गीकरण :**(१) स्थानीय सडकहरूको वर्गीकरण निम्नानुसार हुनेछ ।
- १) अन्तरपालिका सडक
  - २) अन्तर वडा सडक
  - ३) बाह्र मासे सडक
  - ४) पर्यटकीय सडक (पर्यटकीय मार्ग)
  - ५) अन्य सहायक सडक
  - ६) कृषि सडक
५. **भौतिक संरचना निर्माण गर्न निषेध गर्न सकिने:**(१) स्थानीय सडकको सीमा तोकिएकोमा सडकको सीमाको र सडक सीमा नतोकिएकोमा नगरपालिकाको अनुमति विना कुनै पनि किसिमको भौतिक संरचना कसैले पनि निर्माण गर्न नपाउने गरी निषेध गर्न सक्नेछ । (२) पर्यटकको निम्ति पदमार्गको रूपमा कम्तिमा पाँच वर्ष पहिले देखि प्रयोग हुँदै आएका र सार्वजनिक खर्चमा निर्माण भई प्रयोग हुँदै आएको पर्यटन पदमार्ग, साइकल रुट, जस्तै स्थानीय सडकलाई अन्य प्रयोजनको निम्ति प्रयोग गर्न नपाउने गरी निषेध गर्न सक्नेछ ।
६. **स्थानीय सडकको आवगमनमा बाधा पुऱ्याउन नहुने:** (१) स्थानीय सडकमा गोलिया, सागसब्जी, निर्माण सामग्रीका कुनै पनि वस्तु छोडेको, राखेको वा फालेको कारणले सडक आवगमनलाई कुनै किसिमको बाधा पुऱ्याएको भए त्यस्तो माल वस्तु हटाउनको निम्ति अवधि तोकि सरोकारवाला व्यक्ति/संस्थालाई नगरपालिकाले सूचना जारी गर्न सक्नेछ । (२) उपदफा (१) बमोजिम जारी भएको सूचनाको अवधि भित्र नहटाएको वा सरोकारवाला व्यक्ति/संस्था पत्ता नलागेको वस्तु/माललाई नगरपालिकाले कब्जामा लिन र लिलाम विक्रि गर्न सक्नेछ । तर तोकिएको म्याद भित्र त्यस्तो सूचनामा लेखिएको काम कुरा गर्न नसक्ने भई म्याद बढाउन चाहने व्यक्ति/संस्थाले कारण समेत खोली नगरपालिकाको सम्बन्धित शाखामा निवेदन दिन सक्नेछ । त्यस्तोमा नगरपालिकाले एक पटक सम्म आवश्यक देखिए जति म्याद बढाई दिन सक्नेछ ।

७. **स्वीकृत नलिई स्थानीय सडक वा सडक सिमामा कुनै किसिमको काम गर्न नहुने:** (१) नगरपालिकाको स्वीकृत प्राप्त नगरी कसैले स्थानीय सडक सँग जोडिने गरी प्रवेश मार्ग बनाउन, घडेरी खार्न, कुलो खन्न वा भत्काउन, किला, तगारो आदि गाड्न, घर वा छाप्रो बनाउन सडकको बालमा विज्ञापन राख्न वा यस्तै अन्य कुनै कार्य गर्न हुँदैन ।
- (२) कसैले व्यक्ति/संस्थाले नगरपालिकाको स्वीकृत प्राप्त नगरी उपदफा (१) अनुसार कार्य गरेमा, त्यस्तो कार्य हटाउन भत्काउन र पूर्वव्यवस्था पुन्याउन नगरले सूचना जारी गर्नेछ ।
- (३) सम्बन्धित व्यक्ति/संस्थाले(२) बमोजिम जारी भएको सूचना पालना नगरेमा, नगरपालिका आफै त्यस्तो कार्य गरी सो बापत लागेको खर्चको रकम सम्बन्धित व्यक्ति/संस्थाबाट नगरपालिकाले असुल उपर गरी लिन सक्नेछ ।
८. **धरौटी वा दस्तुर लिने अधिकार:** (१) स्थानीय सडक वा सडक सीमा खन्न ,भत्काउन परेमा नगरपालिकाको स्वीकृत लिनु पर्नेछ । त्यसरी स्वीकृत माग गरेमा खनिने र भत्काउने स्थानीय सडक वा सडक सीमालाई मर्मत गरी पूर्वव्यवस्था कायम गर्न लाग्ने खर्चको रकम धरौटी लिई नगरले स्वीकृत प्रदान गर्न सक्नेछ ।
- (२) उपदफा (१) अनुसार स्वीकृत प्रदान गर्दा नगरपालिकाले राखेको सर्तहरू पालन गर्ने कबुलियत गराउनु आवश्यक देखेमा सो समेत मर्मत गराई लिन सक्ने छ ।
९. **स्थानीय सडकमा वजन तथा उचाईको हद निर्धारण र त्यसको रेखदेख:** (१) बाह्रमासे स्थानीय सडक (All Weather Road) को सन्दर्भमा अधिकतम ८ टन र उचाई २.८मि. भन्दा बढी र स्थानीय कालोपत्रे सडक (Black Topped Road) मा अधिकतम १६ टन र उचाई ३.२मि. भन्दा बढी भएको सवारी साधन प्रवेश गर्न नपाउने गरी निषेध गर्न सकिनेछ ।
- (२) उपदफा (१) अनुसार निषेध गरेको निम्ति स्थानीय बाह्रमासे सडक र स्थानीय कालोपत्रे सडकमा ढाट निर्माण गरी त्यसको रेखदेख सम्बन्धित टोल विकास संस्थालाई जिम्मेवारी दिन सकिनेछ ।
- (३) उपदफा (१) बमोजिम विपरीत बढी वजनको सवारी चलाएमा रु. २ हजार सम्म जरिवाना हुनेछ ।
१०. **स्थानीय सडकको दायाँ बाँया बृक्षरोपण र त्यसको रेखदेख:** (१) नगरपालिका वन उपभोक्ता समिति, संघ, संस्था र टोल विकास संस्थाले स्थानीय सडकको दाँया बाँया बृक्षरोपण गर्न सक्नेछ।
- (२) उपदफा (१) बमोजिम बृक्षरोपणको रेखदेख र संरक्षण सम्बन्धित वडा कार्यालयको हुनेछ ।

(३) उपदफा (१) बमोजिम लगाएको रुखको काँट-छाँट गर्ने र त्यसतो रुखले आवगमनमा बाधा पुऱ्याएमा त्यसलाई हटाउने जिम्मा नगरपालिकाको हुनेछ ।

११.सडकहरुको लगतकट्टा: १) नगरपालिका क्षेत्रभित्र रहेका सबै सडकहरुको लगतकट्टा गरि नगरको स्वामित्वमा ल्याइनेछ ।

१२. बाह्रमासे सडक: नगरपालिकाले प्रत्येक वडामा रहेको एउटा मुख्य सडकलाई बाह्रै महिना संचालन हुने ।सडकको विकास गरी सबै वडामा यातायातको उचीत बन्दोवस्त मिलाउन बाह्रमासे सडक निर्माण गर्नेछ । यसरी निर्माण हुँदै गरेको बाह्रमासे सडकको आफ्नो लक्ष्य पुरा नभई सडकको एलाइनमेन परिवर्तन गर्न पाइने छैन ।

१३.यस ऐनमा जुनसुकै कुरा लेखिएको भएता पनि संघीय स्तर तथा प्रादेशिक स्तरका सडकहरु तत् तत् निकायले मापदण्ड तोके अनुसार हुनेछन् ।

परिच्छेद-३

मर्मत सम्भार कोष

१४. पूर्वाधार मर्मत संभार कोष:(१) स्थानीय सडक पूर्वाधारहरुको नियमित तथा आवश्यकता अनुसारको मर्मत संभार नगरपालिकाको प्रचलित कानुन अनुसार हुनेछ ।

(२) उपदफा (१) बमोजिम स्थापना भएको कोषमा पूर्वाधार संरचना सडक, खानेपानी इत्यादिवाट प्राप्त रोयल्टि रकम तोकिए बमोजिमको दाखिला गरिनेछ ।

(३) कोष संचालन र संचालन समिति: पूर्वाधार संरचनाहरुको मर्मत तथा पुनस्थापनाको लागि नगर स्तरमा मर्मत संभार कोष स्थापना गरिनेछ र सो कोष संचालन तोकिए बमोजिम हुनेछ ।

परिच्छेद-४

सार्वजनिक निजी साझेदारीमा पूर्वाधार संरचनाको निर्माण तथा सञ्चालन

१५. सार्वजनिक निजी साझेदारीमा पूर्वाधारको विकास गर्न सक्ने: यस ऐन बमोजिम कुनै व्यक्ति, निर्माण व्यवसायी, संस्था वा कम्पनीसँग नगरपालिकाले सडक निर्माण, सञ्चालन तथा व्यवस्थापनमा साझेदारी गर्न सक्नेछ । नगरपालिकाले सार्वजनिक निजी साझेदारीमा पूर्वाधारको कार्य गर्दा तोकिएको प्रकृया अनुसार हुनेछ ।

परिच्छेद-५

विविध

१६. पूर्वाधार विकास : नगरपालिकाले संघ र प्रदेश सरकार सँगको सहकार्य र साझेदारीमा पूर्वाधार विकासका विभिन्न आयोजनाहरू संचालन गर्न सक्ने छ ।

१७. अन्तर स्थानीय तह समन्वय: नगरपालिकासँग जोडिने एक भन्दा बढी स्थानीय तह समेट्ने वा सरोकार राख्ने पूर्वाधार सडक निर्माण तथा मर्मत कार्यको लागि नगरपालिकाबाट अनुमोदन गराइ गर्नुपर्ने छ ।

१८. प्रचलित कानून बमोजिम हुने: यस ऐनमा लेखिएको विषयमा यसै ऐन बमोजिम र अन्य विषयमा प्रचलित कानून बमोजिम हुनेछ ।

१९. नियम बनाउन सक्ने: यस ऐनको उद्देश्य कार्यान्वयन गर्ने कार्यपालिकाले आवश्यक नियम निर्देशिका वा कार्यविधि बनाउन सक्ने छ ।

२०. संशोधन: यस ऐनमा भएका व्यवस्था समय सापेक्ष संशोधन गरिनेछ ।

२१. खारेजी तथा बचाऊ: (१) यस ऐनमा भएको व्यवस्था नेपालको संविधान प्रचलित संघ तथा प्रदेश कानूनसँग बाझिएमा बाझिएको हदसम्म बदरभागी हुनेछ । (२) यस अघि नगरपालिकाद्वारा भए गरेको सम्पूर्ण काम कार्यवाही यसै ऐन बमोजिम भएको मानिने छ ।

आज्ञाले
प्रकाशराज पौडेल
प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत